

ELECCIONS A PARAGUAI

Fa aproximadament un mes Paraguai va viure un procés electoral que s'esperava amb certa esperança al sectors progressistes de l'Amèrica Llatina i al món sencer. Es creia que l' "Alianza Democràtica" que havia aconseguit l'any 1993 la majoria al Congrés, podria ara per fi vèncer el candidat del "Partido Colorado" i acabar així amb cinquanta anys de permanència d'aquest partit al poder, caracteritzats per constants lluites internes, i ànsies de poder de diferents dirigents del propi partit.

La realitat però, va ser molt diferent. L'Aliança Democràtica no va ser capaç de guanyar les eleccions a president, i a més a més va perdre la majoria parlamentària que posseïa.

El nou president del Paraguai serà per tant el membre del "Partido Colorado" Raúl Cubas. Però els analistes polítics coincideixen en afirmar que el veritable guanyador d'aquestes eleccions al Paraguai ha estat, des de la seva presó militar, el general Lino Oviedo, empresonat per un intent de cop d'estat.

Diverses circumstàncies van coincidir perquè l'expectativa opositora de guanyar el govern quedés postergada. El president Wasmony amb la seva manca de destresa i indecisions va contribuir a que el colpista general Oviedo construís de mica en mica una imatge de perseguit polític.

A més a més, des de la seva confortable presó, Oviedo va tenir un règim que el permetia rebre visites de tot tipus, promoure reunions i comunicar-se per telefonia mòbil amb qui desitgés, sense cap tipus de control. Amb aquestes possibilitats va proclamar públicament el seu suport al seu amic personal i soci en diferents negocis Raúl Cubas, vencedor al final dels comicis.

Per la seva part l'opositora "Alianza Democràtica", no va saber oferir una alternativa que engresqués la població. El veterà opositor i candidat presidencial Domingo Laino, no va transmetre mai una imatge de seguretat en la victòria, ni va ser capaç de capitalitzar el descontent de grans sectors de la població pel deteriorament econòmic del país

amb una taxa d'atur creixent i amb seriosos problemes de faltes d'infraestructures i serveis.

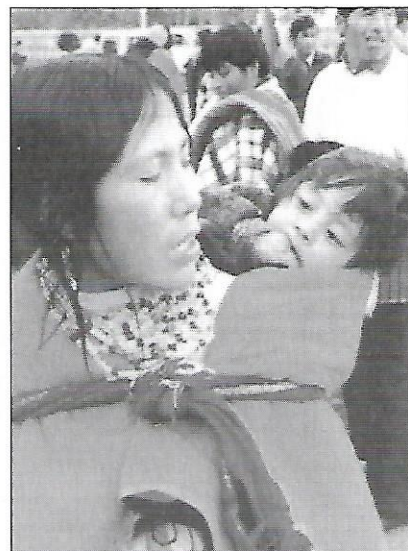
Enfront del discurs pobre i repetitiu de Laino el general Oviedo va aparèixer des de la presó com un home perseguit políticament i amb idees suficients per posar ordre al país i guiar-lo amb mà dura cap el progrés, lògicament amb un discurs populista i carregat de paternalisme. La seva imatge i la seva manera de fer recorden l'autoritarisme que durant molts anys va exercir Strossner.

Les urnes van donar la victòria a la fórmula Cuba-Argaña, però el veritable guanyador és el general Lino Oviedo, des de la seva presó. La pregunta és quant temps trigarà en fer-se l'amo total de la situació. Recordem que en declaracions fetes no fa molts dies, el llavors candidat Raúl Cubas, va garantir que si sortia elegit deixaria en llibertat a Oviedo. Amb la recuperació per part del "Partido Colorado" del control del parlament que havia perdut l'any 1993, no hi ha dubte que es donen les condicions perquè Paraguai iniciï una regressió política que l'allunyarà encara més de formes participatives i democràtiques reals. El nou president, Raúl Cubas és un empresari que es va enriquir amb negocis obscurs en moltes obres públiques durant la dictadura de Strossner. Posseeix una de les fortunes més importants del país.

Com es comenta en Asunción aquest dies, la victòria de Cubas com a President del Paraguai està hipotecada i el propietari de la hipoteca és el general Lino Oviedo.

Aquest militar admirador de Pinochet, té gran influència sobre amplis sectors camperols, principalment per la seva actitud paternalista, perquè parla amb ells en guaraní i fa promeses d'ordre i progrés per a tots els paraguaians. Té molts diners, el suport de les Forces Armades i una ambició sense límits.

(Carlos Iaquinandí Castro.
Agencia Pulsar. Asunción)

...Abandó i misèria.

Hondures:

VIOLACIONS DE DRETS ÈTNICS

L'Organització Internacional del Treball està estudiant la possibilitat d' incloure Hondures en la llista de països violadors dels drets dels pobles indígenes, segons va advertir recentment el fiscal especial de les ètnies, José Eduardo Villanueva.

La causa d'aquesta situació és que les autoritats del Ministeri del Treball hondurenys no han lliurat encara el seu informe sobre els passos i avanços realitzats pel govern de Tegucigalpa sobre l'aplicació del conveni firmat per Hondures en 1994 en defensa de les comunitats indígenes i dels seus drets com a ciutadans. "Si l'Organització Internacional del Treball inclou Hondures en aquesta llista, el país es veuria seriosament perjudicat no només en la seva imatge exterior sinó econòmicament, ja que perdria molts recursos que arriben gràcies a la cooperació mundial", va expressar amb preocupació el fiscal Villanueva. No hem d'oblidar que Hondures és actualment un dels països més pobres de la regió i les diferents ètnies indígenes existents al país es queixen constantment de l'abandó de què són objecte per les autoritats governamentals.

(A.I. Tegucigalpa)

ALTA MORTALITAT ENTRE ELS INDÍGENES

Segons informacions donades a conèixer recentment per l'Organització Panamericana de la Salut (OPS), els pobles indígenes de l'Amèrica Llatina sofreixen altes taxes de mortalitat per falta d'accés adequat als serveis de salut.

L'Organització Panamericana de la Salut, organisme de caràcter internacional que compta amb el suport de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), diu que els 43 milions d'indígenes existents actualment a l'Amèrica Llatina, s'enfronten a serioses dificultats per cobrir les seves necessitats mínimes de salut i que la majoria dels més de 400 grups nadius existents a la zona tenen un accés molt limitat als serveis sanitaris com l'aigua potable i altres.

Infeccions i malalties respiratòries són les principals causes de mort entre la població indígena infantil, i un alt grau de mortalitat és degut en molts casos a la desnutrició provocada per la pobresa extrema en què viuen i la falta de suport sanitari i alimentari donat a les comunitats indígenes pels governs i autoritats dels respectius països.

L'Organització Panamericana de la Salut va iniciar fa cinc anys un Pla de Salut per als Pobles Indígenes, amb l'objectiu d'estudiar els prin-

Els pobles indígenes són els grans postergats de l'Amèrica Llatina.

cipals problemes mèdics i sanitaris als quals s'enfronten les diferents comunitats indígenes de la regió i intentar trobar solucions adequades i efectives. Però segons va informar Sandra Land, coordinadora del projecte, "encara és massa aviat per dir que amb aquest estudi s'ha aconseguit avançar en la millora de

la situació de salut de les comunitats indígenes, però sí hem pogut detectar que la situació d'abandó i despreocupació vers la realitat sanitària dels pobles indígenes és general a tota l'àrea."

(Lima, Perú. Noticias Aliadas)

Guatemala:

EN DEFENSA DELS DRETS HUMANS

Amb la intenció de combatre i castigar els autors de tots els actes de violacions dels drets humans, a la vegada que lluitar per aconseguir una pau definitiva al país, s'ha creat recentment a Guatemala l'entitat: "Convergencia. Nunca más", integrada per 70 organitzacions que es dediquen a la defensa dels drets humans al país.

Segons ha donat a conèixer un dels principals representants de "Convergencia. Nunca Más", Mario

Polanco, una de les primeres investigacions que faran serà la de l'assassinat del bisbe Juan Gerardi qualificat per totes les organitzacions socials progressistes com un clar assassinat de caràcter polític, ja que el bisbe va dirigir el Projecte de la Recuperació de la Memòria, en un intent que el poble guatemalenc no oblidés la violència viscuda durant els darrers 36 anys.

La intenció d'aquesta nova organització és actuar amb força i decisió,

de forma legal i utilitzant els canals judicials nacionals i internacionals, contra tots aquells que continuïn atemptant contra els drets humans, estiguin on estiguin. Tots els guatemalencs saben que molts d'aquests actes violents de repressió i persecució tenen el seu origen en altes esferes militars, econòmiques i polítiques del país.

(N.A. Guatemala)

ETIÒPIA I ERITREA: UN PAS ENRERA

"Entre els mil odiosos conflictes que arrasen els països més pobres del món, aquest entre Etiòpia i Eritrea és el més absurd, el més injustificable", escrivia recentment Pietro Veronese al diari La Republica davant la sorpresa d'una creixent escalada de la violència militar arran d'unes disputes frontereres entre els dos països veïns i fins ahir amics.

Els governs d'Asmara i Addis Abeba es creuaven aquests darrers dies acusacions verbals i intercanvis d'artilleria seguint el vell ritual de l'acció-reacció en què ningú reconeix haver tirat la primera pedra, tot i que sembla que els eritreus havien estat els primers en disparar després d'un estira-i-arroña de provocacions. Un primer balanç apuntava cap a desenes de morts, els aeroports de Mekele (capital del Tigray etiòp) i Asmara havien patit ja els primers bombardejos i la colònia estrangera s'afanyava a fer les maletes esperonada per les respectives ambaixades.

Des que Eritrea es va independitzar d'Etiòpia mitjançant un referèndum celebrat el 1993 -guanyat dos anys abans amb la força de les armes- les relacions a banda i banda de la frontera havien estat fins avui molt més que estables. Quan un arribava a Zala Ambessa (a la frontera, ara en el focus del conflicte) en direcció a Eritrea i caminava amb el seu equipatge a les espatlles la distància de més de mig quilòmetre que separa els dos controls aduaners -i que no cobreix cap minibús, ni tant sols aquests carros tirats per cavalls d'ossos prominents que són un taxi més lent i incòmode però també més barat- la primera benvinguda era un ampli somriure.

"Els etiòps són ara uns bons veïns. L'important és que ara hi ha pau entre nosaltres", em va explicar el militar eritreu de torn quan se'm va ocórrer preguntar-li quina sensació li produïa tenir a pocs metres uns soldats que el disparaven a mort fa escassos anys.

Després de la independència de Namíbia el 1990, Eritrea es convertia el 1993 en l'estat més jove del continent saltant-se el què fins aleshores s'havia considerat la inviolabilitat de

les fronteres heretades de la colonització. Un procés que es consumava de forma legal i que encetava una nova etapa d'estabilitat a la regió, regada amb trenta anys de sang, tal com recorden oportunament les restes dels carros de combat que es contemplen des de les atrotinades carreteres i les cicatrius que els antics combatents mostren als visitants durant les converses de cafè o davant d'una bona injera o un plat d'espagueti.

Hailie Selassie, l'emperador de l'antiga Abissínia, es va anexionar Eritrea el 1962, donant inici així al moviment guerriller que acabaria aconseguint els seus objectius després de la pujada al poder a Addis Abeba del Front Democràtic del Poble Etiòp, al qual havia fet costat en la seva lluita per a derrocar el règim comunista del dictador Mengistu Haile Mariam, successor del Negus.

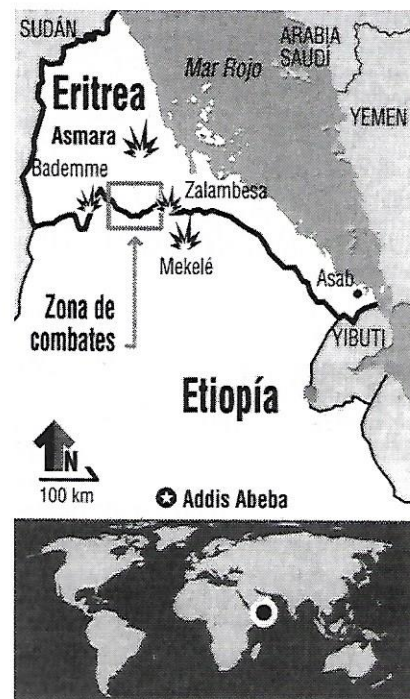
INDEPENDÈNCIA

Eritrea, un petit estat de tres milions i mig d'habitants distribuïts en nou ètnies, havia estat colònia italiana abans de quedar sota el domini britànic entre 1941 i 1952. Amb la independència, reclamada precisament sobre el traçat de les fronteres esdevingudes de l'ocupació europea, Etiòpia es va quedar sense sortida al Mar Roig i l'estratègic port d'Assab, amb la seva refineria de petroli.

Asmara estava reclamant fins el mes de maig passat per via pacífica una zona muntanyosa d'uns 400 quilòmetres quadrats que queda entre els dos estats i que el president d'Eritrea, Issayas Afeworki, reclama com a propi amparant-se en la cartografia dibuixada pels italians.

Tothom es pregunta ara què ha passat perquè es trenqués l'exemplar convivència entre cosins germans que comparteixen idioma -el trigrinya es parla al nord d'Etiòpia i al sud d'Eritrea- i altres trets culturals i històrics més enllà de la tradicional cerimònia per prendre un dels millors cafès del món.

També acusen per igual els dividends imposats pel conflicte bèl·lic i les sequeres tristament famoses de mit-

Font: diari El País

jans dels anys 80. Amb prop de 60 milions d'habitants i una elevada i esquerra orografia, Etiòpia no supera les 15.000 pessetes de renda per càpita anual. El seu país veï arriba a duplicar-la però està molt lluny del què seria d'esperar d'una zona rica en cru i altres recursos.

Ebri de l'eufòria post-independència, Afeworki va ordenar l'any passat que una moneda pròpia, el nafka, substituís per sempre el birr etiòp. La mesura va anar acompanyada d'un peculiar desplegament mediàtic fins al punt d'estampar samarretes amb imatges del nou paper moneda en cada una de les seves quantitats. Però el que va disgustar al president etiòp, Meles Zenawi, van ser certes imposicions comercials com les relacionades amb les taxes per ús del port d'Assab. El què representava una via esperançadora i madura en la moderna geopolítica africana acaba de fer un pas enrera d'imprevisibles conseqüències.

Carles Cascón

II JORNADES "I L'ÀFRICA, QUE?"

A l'Àfrica es plora i es mor, però també es viu amb molta intensitat, es riu, es balla, s'estima. I s'afronten les dificultats diàries amb un esperit incòmode i fins i tot amb ironia. Abans de pensar en què podem fer pels africans, per què no aprendre d'ells i intentar apropar-nos a la seva cultura i manera d'entendre la vida?

En la línia habitual de treball de difusió cultural i de reflexió sobre diversos aspectes dels països subsaharians, el Grup Àfrica Negra de la Lliga dels Drets dels Pobles presenta fins el 19 de juliol la segona edició de les Jornades "I l'Àfrica, què?" amb un conjunt de xerrades, tallers, contes, jocs i un espectacular ball de màscares del País Dogon (Mali).

Les jornades es van inaugurar el 21 de maig al Casal Pere Quart amb una xerrada del president del Centre d'Estudis Africans, Alfred Bosch. Aquest va aprofitar la presentació del seu llibre "La via africana. Velles identitats, nous estats" (Edicions 3 i 4, 1997) per a reflexionar sobre la crisi de l'estat-nació imposat al continent a partir de models occidentals.

L'autor de "Nelson Mandela, l'últim home-déu" opta per una aproximació agosarada: en comptes d'interpretar realitats del Sud a partir de patrons del Nord, Bosch se'n va a l'Àfrica a investigar com alguns estats -i més concretament Etiòpia, Nigèria i Sudàfrica- afronten la seva diversitat ètnica i com l'articulen en "l'all-i-oli nacional". La intenció és redimir el concepte d'ètnia com a identitat respectable i qüestionar la necessitat d'un estat per a cada nació. Una altra forma menys acadèmica d'acostar-se a Àfrica és a través del sentit. Per això el GAN ha organitzat uns tallers de dansa, percussió i cuina africana que, a més de servir per a aprendre de cada disciplina, permeten crear punts d'intercanvi cultural.

Una professora equato-guineana, Esperanza, ha fet suar un grup de ballarins al Centre Cívic de

Sant Oleguer i els ha despertat el sentit del ritme en dues sessions intenses. El Centre Industrial ha col·laborat amb el GAN per a acollir un taller d'awelé el 13 de juny. Es tracta d'un joc molt comú a la majoria dels països africans i que es practica amb un taulell de fusta que conté normalment 12 forats agrupats en dues files i amb quatre llavors a cada forat.

Es coneixen molts models i versions d'aquest joc a no mena també "woaley", i en tots els casos resulten molt eficaços no només com un entreteniment sinó també com a

excel·lent excusa per a relacionar-se aquí o a l'Àfrica- i agilitar les aptituds estratègiques i els reflexes. El taller s'ha organitzat en col·laboració amb SOS Àfrica, que ha impulsat aquest any el primer festival d'awelé a Catalunya.

Pel què fa a la percussió, el senegalès Djibril Cissokho s'encarregarà de "fer parlar" els seus alumnes a través dels tambors els dies 23 i 30 de juny al Centre Cívic de Sant Oleguer, com a perfecte complement per a les classes de dansa. I per a aprendre sense necessitat d'aixecar-se de la cadira hi ha les dues sessions del curs de cuina africana a càrrec de Coumba, una gambiana que ensenyarà com es prepara el mafé, amb carn a base de salsa de cacauet, i el tiebu-djen, l'arròs amb peix i verdura típic del Senegal i Gàmbia. El dia 20 de juny, a les 8 del vespre, el camerunès explicarà al Centre Industrial (Rambla, 15) els contes africans que tant d'interès han despertat en les seves sessions al Harlem Jazz Club de Barcelona.

PAIS DOGON

Però potser l'activitat més atractiva per a tot tipus de públic serà el ball de màscares que un grup del País Dogon (Mali) oferirà a la plaça Marçet el 19 de juliol, a les 7 de la tarda. Portats pel fotògraf de Ripollet Miquel Petit de gira per Catalunya, una desena de dogons reproduiran els seus ritus animistes en homentatge als avantpassats amb unes vistoses màscares i l'acompanyament dels cants i percussions.

Provenen del poble de Nombori, un dels establerts a la zona escarpada de Bandiagara, on han edificat una arquitectura singular adaptada al terreny i reconeguda des del 1989 com a Patrimoni Mundial per la UNESCO. La seva cosmogonia és una de les més riques i estructurades del món. Per a saber més coses de la seva cultura s'ha organitzat també una xerrada amb audiovisual al Casal Pere Quart pel dia 2 de juliol (8 del vespre), amb l'assistència dels propis Dogons i de Miquel Petit, que prepararà un te a l'estil tuareg.

Ball de màscares del país DOGON (Mali)

*Oferim avui un document sobre l'explotació laboral infantil
extret de darrer butlletí d'INTERMÓN.*

TREBALLAR ...UN JOC DE NENS?

L'Organització Internacional del Treball (OIT) ha xifrat en 250 milions els nens i nenes, d'entre 5 i 14 anys, que treballen a tot el món. D'aquests, 120 milions fan jornades de més de vuit hores. El treball infantil és una pràctica estretament lligat a la pobresa. Les famílies sense recursos es veuen obligades a fer treballar els seus fills al camp, en tallers artesanals o fàbriques, als carrers, etc. Alguns nens són venuts, esclavitzats o abandonats. De resultats d'aquesta pràctica, pateixen seqüeles físiques i psíquiques que els condemnen a la pobresa.

Shaukat Ali va arribar a Nova Delhi amb la seva família quan tenia 11 anys. Poc temps després, el seu pare els va abandonar, a ell, a la seva mare i als seus dos germans. Com que era el més gran dels germans, es va haver de posar a treballar. La seva primera feina va ser en una fàbrica de galetes, on subministrava l'aigua per pastar i col·laborava en l'empaquetatge. La seva jornada començava a les quatre del matí, feia un descans per dinar i acabava quan fosquejava. Més endavant, va treballar en feines de neteja i també servint en dhabas (restaurants a l'aire lliure). Un dels seus caps li va negar assistència mèdica quan li va caure te bullent als braços.

Els deutes de la seva família va convertir Joan, una jove de Manila, en una treballadora domèstica quan tenia 11 anys. Normalment s'aixecava a les quatre del matí i no acabava la seva feina fins a la una de la nit. A causa de les dures condicions de treball, la van haver de dur a l'hospital, on li van diagnosticar anèmia i asma.

Unes xifres incertes

Milions de nens i nenes que treballen al món viuen en aquestes condicions, si no pitjors. L'OIT calcula que es troben en aquesta situació 250

milions de nens. De fet, aquesta quantitat encara pot ser molt més elevada, ja que els menors que treballen amb les seves famílies al camp o en tallers il·legals, com a venedors ambulants o en el servei domèstic, així com els que exerceixen la prostitució, queden al marge de les estadístiques.

La principal causa de l'existència de tants nens i nenes sense infantesa, sense jocs i sense educació és la pobresa. Per això, encara que aquest problema sigui una realitat a tot el planeta, és molt més greu en els països del Tercer Món. Es creu que el 95% dels nens treballadors viuen al Sud. L'alta densitat de població dels països asiàtics fa que allà es registri un major nombre de nens treballadors, el 61% del total. A l'Àfrica treballa un de cada tres nens, i a l'Amèrica Llatina l'estimació és d'un cada cinc. Com que aquests nens són molt conscients de la situació en què viuen les seves famílies, no refusen el treball, però sí que exigeixen unes condicions dignes per a desenvolupar-lo. A la Cimera Internacional sobre Formes Intolerables de Treball Infantil, realitzada el febrer de 1997 a Amsterdam (Holanda), ells mateixos van afirmar que "no es pot abolir o prohibir el treball infantil perquè, al nostre món, esdevé necessari. Però cal canviar les condicions en què es produeix". A INTERMÓN respectem la seva decisió. Per això la nostra lluita parteix, en un primer moment, de l'eliminació de les formes extremes de treball infantil. Però el nostre objectiu final és aconseguir un desenvolupament econòmic i social que permeti alliberar-los d'aquesta obligació i que els nens i nenes puguin dedicar el seu temps a l'educació i als jocs.

Infants al camp, a la indústria i als serveis

El problema es dona en tots els sec-

tors, però és en les activitats agrícoles on es concentren un major nombre de nens i nenes. El percentatge estimat és del 90%.

En el sector primari, la mineria té una especial rellevància, no tant pel nombre de treballadors com per les dures condicions laborals.

El segon sector en què es comptabilitzen més nens és el de serveis, en el qual molts fan de criats. Estan mal pagats i depenen totalment dels qui els han contractat (els qui en algunes ocasions abusen físicament i sexualment d'ells), o treballen al carrer com a venedors, enllustradors, captaires, cuidadors d'automòbils, etc. El 30% dels nens i nenes del carrer no tenen família ni llar: viuen i moren a l'asfalt.

A la indústria, els nens produeixen principalment per als mercats nacionals, però una petita part de la seva producció ens arriba a través de la subcontractació de serveis de les grans multinacionals. Al nord de l'Índia, en l'anomenat "cinturó de fàbriques de catifes", l'OIT va censar uns 350.000 treballadors menors de 14 anys, xifra que representa en algunes fàbriques el 50%, o fins tot el 70%, dels seus empleats.

Tots aquests nens fan la mateixa feina que un adult, però estan més mal pagats i, de vegades, les condicions són més dures, degradants i perilloses. Utilitzen les mateixes eines, fan servir matxets al camp o pics i pales a les mines. Per això no és estrany que siguin les víctimes de més del 40% dels accidents laborals que es produeixen.

El futur hipotecat

L'explotació laboral infantil impedeix el desenvolupament físic, educacional i social adequat dels nens i

nenes, el que al seu torn esdevé una font de marginació i causa de pobresa. En primer lloc, el treball afecta les seves possibilitats d'escolarització. La jornada laboral és massa llarga i l'escola queda massa lluny o no existeix, o simplement quan arriben a casa continuen treballant. La primera activitat laboral també condiciona la seva salut, i això influirà decisivament en la seva vida d'adults. Pateixen intoxicacions o lesions, cauen malalts i es lesionen per l'esforç molt fàcilment. Són més sensibles als canvis de temperatura i a les radiacions solars, i més vulnerables als agents cancerígens. Pateixen accidents de treball per falta d'atenció, cansament, desconeixement o dificultat en el maneig de les eines. En el cas de les nenes, aquestes condicions laborals són pitjors, perquè sovint es troben desprotegides dels abusos sexuals. El seu accés a l'educació és restringit, i la seva situació perpetua no tan sols la pobresa de milions de dones a tot el món, sinó

també la seva discriminació per raons purament de sexe. Tots aquests nens i nenes també pateixen greus problemes d'autoestima o d'afecte familiar.

És possible canviar aquesta situació

És a les nostres mans, i també en les de governs i institucions internacionals, canviar aquesta situació. Hem d'avançar en la rectificació i el compliment per part de tots els països de les normatives internacionals contra l'explotació de la infància, en concret del Conveni 138 de l'OIT. Aquest conveni estableix que l'edat mínima d'accés al treball no pot ser inferior a l'edat en què finalitza l'etapa escolar obligatòria o, en tot cas, als 15 anys. Permet treballar a aquells nens i nenes que tinguin entre 13 i 15 anys que facin una tasca "lleugera", sempre que no perjudiqui la seva educació i la seva formació professional. L'educació és un dels recursos prin-

cipals per impedir i eliminar aquest tipus d'explotació. Amb aquesta finalitat, cal incrementar el suport financer a programes educatius adequats a la realitat de cada país i oferir una atenció especial a l'educació bàsica de nens i nenes.

Una altra de les accions necessàries, probablement la més assequible per a tots els ciutadans, és practicar un Consum Responsable, que impliqui la selecció de productes elaborats i comercialitzats sota les regles del Comerç Just. Es tracta d'unes normes que respecten els treballadors i el seu entorn mediambiental. Cal, també, establir codis de conducta entre les empreses perquè aquestes limitin el treball infantil i ofereixin millors condicions laborals. En aquest sentit, els productes de Comerç Just i els que són fabricats per empreses amb codis de conducta han de distingir-se, davant el consumidor, amb etiquetes de garantia social que els diferencin de la resta dels articles.

Noves lleis internacionals per protegir els nens

- Entre els dies 2 i 4 de juny de 1998 tindrà lloc a Ginebra la Conferència de l'OIT que ha d'establir les bases per eliminar l'explotació laboral infantil. Es tracta d'un pas decisiu en el procés de reflexió i debat que té lloc a nivell internacional aquests darrers anys.
- El passat mes d'octubre es va portar a terme la Conferència d'Oslo, en el qual es va constatar que el treball infantil és conseqüència, principalment, de la pobresa. Però també es van esmentar els factors culturals i les polítiques que permeten l'existència del problema, així com la manca de polítiques adequades. Per això, es va considerar necessari que els països donants destinin un 20% de la seva ajuda oficial al desenvolupament (AOD) a prioritats socials (ensenyament bàsic, atenció primària de la salut, sistemes d'abastament d'aigua i sanejament i crèdit per als més pobres) i que els països receptors assignessin el 20% dels seus pressupostos a aquestes mateixes prioritats.
- Una altra de les propostes sol·licitava als països del Nord que destinessin el 0,7% del producte nacional brut (PNB) a programes d'AOD per contribuir a eradicar la pobresa.

UN VOLUNTARIAT "OBLIGATORI"

El fenomen que anomenem voluntariat no és tan nou com el nom que el designa. Sempre hi ha hagut iniciatives personals o grupals adreçades a donar resposta de manera totalment desinteressada a necessitats personals o socials.

"un treball voluntari assumit passa a ser obligatori"

El que sí que és nou és la formulació del terme: el voluntariat. I no cal dir la institucionalització (i a vegades instrumentalització) del fet. Així ens trobem amb un Punt de Voluntariat, un INCAVOL (Institut Català del Voluntariat), un Pla de Formació del Voluntariat amb vuitanta-cinc cursos programats i amb trenta-set escoles reconegudes de voluntaris.

La meua intenció és reflexionar sobre alguns aspectes del treball voluntari més enllà de l'actual moda.

Per començar, penso que la voluntariat és compatible amb algun tipus de pacte que asseguri un mínim d'estabilitat de la tasca assumida/encomenada. No pot ser d'altra manera si el treball voluntari vol ser alguna cosa més que un entreteniment o una moda. Cal afirmar —penso— que **un treball voluntari assumit passa a ser obligatori**. Una altra cosa és que cal explicitar clarament en què consisteix el treball en qüestió i en quines condicions cal prestar-lo. La claredat mai sobra ("com més clar més amics"). Hem de dir, però, que l'organització no pot "fer trampa" i demanar il·limitadament compromisos al voluntari (ex: a la Lliga, hom pot començar anar a un grup de treball, el grup el pot enviar a la junta i aquesta el pot delegar per representar l'entitat, tot en la mateixa setmana). Situacions no assumides suficient-

ment com la que hem apuntat poden fer-nos sentir malament a tots plegats.

Trobar l'equilibri entre la necessitat de l'entitat de donar respostes (activitats, nous serveis, responsabilitats,...) a noves demandes i la disponibilitat personal de cada individu és un repte difícil que cal plantejar-se. Potser cal consolidar el creixement i no estirar més el braç que la màniga.

Donaria per un altre article, reflexionar sobre el paper de les organitzacions no lucratives en la construcció d'una societat més democràtica i per tant més participativa, imaginativa i solidària. També podríem dir que aconseguir una societat civil més treba-

---

"l'entitat no pot canviar constantment en funció de les possibilitats dels seus voluntaris"

---

llada requereix l'esforç personal de molts. Però amb seny i sense voluntarismes desmesurats.

Tornant el tema inicial, crec que un cop deixat clar el grau de compromís de cadascú cal programar el que és possible fer i no gaire res més si no volem cremar els que treballen més. Aquí hi pot cabre tot i tot suma: compromisos de curta o llarga durada, col·laboracions des de casa, en grup o qualsevol forma possible sempre que sigui assumit clarament per la persona i convingui a l'organització. **És evident, però, que l'entitat no pot canviar constantment en funció de les possibilitats dels seus voluntaris.**

Un altre tema és la qüestió de si el personal laboral de les entitats ha de suplir les responsabilitats dels

voluntaris associats. Ens podríem trobar amb un voluntariat progressivament buit de contingut i amb

---

"Trobar l'equilibri entre la necessitat de l'entitat de donar respostes (activitats, nous serveis, responsabilitats,...) a noves demandes i la disponibilitat personal de cada individu és un repte difícil que cal plantejar-se."

---

uns gestors contractats cada vegada més imprescindibles i decisius. Cal plantejar-se com equilibrar-ho.

Finalment, **una altra de les qüestions que posen en perill el bon funcionament d'una entitat és que hi hagi persones que s'eternitzin en el càrrec**. Això és encara més greu si no es produeix per la voluntat de la persona o dels associats sinó a causa de la pretesa impossibilitat de trobar algú altre disposat assumir el relleu. Sovint s'oblida que un dels càrrecs que sembla requerir més dedicació d'una entitat, el de president, és també voluntari...

Biblioteca de la Lliga dels Drets dels Pobles.

De les novetats entrades recentment destaquem:

○ **EL PODER DEL PUEBLO**

Kate Xiao Zhou

Edicions Bellaterra 2000, S.L., Barcelona, 1998, 399 pags.

El món xinès, fruit d'una de les més antigues civilitzacions, ha protagonitzat una breu transició demogràfica i ha experimentat un desenvolupament econòmic espectacular. Tot això no hauria estat possible sense la participació de la majoria. Aquest llibre es centra en els pagesos, en els actors de la història xinesa, sovint oblidats en l'àmbit acadèmic. L'autora dóna la paraula i converteix en protagonista principal al silenciós, discret i oprimint poble.

○ **HOMO VIDENS**

La sociedad teledirigida; Giovanni Sartori

Santillana, S.A Taurus, Madrid, 1998, 159 pags.

Ens trobem al mig d'una revolució multimèdia que està transformant a l'homo sapiens, producte de la cultura escrita, en un homo videns, per a qui la paraula ha estat destronada per la imatge. I en tot això la televisió hi té un paper determinant. La preponderància de la imatge, del que és visible sobre el que és intel·ligible, porta a un veure sense entendre que ha acabat amb el pensament abstracte, amb les idees clares i diferents.

○ **POLITICA SIN ESTADO**

Introducción a la filosofía política; Norbert Bilbeny

Editorial Ariel, S.A., Barcelona, 1998, 284 pags.

Obra d'introducció als conceptes claus de la política, escrita amb la claredat i rigor que el tema requereix. Recull els més desafiaments de la política actual - el principal, la revisió del mateix concepte d'Estat -, i realitza un aconseguit esforç per acostar-se al fons i ordenadament dels conceptes polítics fonamentals, evitant en tot moment enganyar al lector i fer ideologia amb disfressa acadèmica.

○ **EL ISLAM LAICO**

¿Un retorno de la Gran Tradición?; Olivier Carré

Edicions Bellaterra 2000, SL, Barcelona, 1996, 168 pags.

Una de les creences més arrelades sobre el món islàmic és la indiferenciació entre religió i política, i que aquesta indeferenciació es troba en la mateixa naturalesa de l'Islam, en contrast amb un cristianisme doctrinalment adaptat als canvis socials. Aquesta obra posa de manifest la inconsistència d'aquelles posicions i apunta. L'existència d'una Gran Tradició Islàmica – elaborada i practicada pels savis i polítics de les etapes clàssica i post-clàssica- oposada a la curta tradició contemporània de la que és la mostra més rellevant l'islamisme. Ofereix una nova perspectiva del debat sobre modernitat i laïcisme, començant amb la pregunta "Quin laïcisme?", que tant afecta a la visió occidental sobre el món islàmic.

○ **OBJECCIO, LA REVOLTA PACIFISTA.**

Pròleg de Magda Oranich, Coordinació de Jordi Tolrà; P. Beunza; X. Rius; A. Manso; R. Panyella; J. Perdigó; J. Palou; F. Lorenzo; O. Illa; R. Romeva; H. Adell; J. Leon.

Columna edicions, S.A., Barcelona, 1998, 245 pags.

Sens dubte, per a molts joves del nostre país l'objecció de consciència ha estat la manera més intel·ligent i conseqüent de dir "no" a moltes coses. No a una concepció militarista de la societat. No a la pèrdua de temps que suposa la mili. No a una concepció masculista de les relacions entre les persones... I també ha suposat dir "sí" a moltes altres coses. Sí al compromís amb el país, el poble o el barri. Sí al compromís amb la societat des de la solidaritat amb els menys afavorits. Sí al compromís amb els amics i companys... Ara quan el servei militar està a punt de desaparèixer, és de justícia reconèixer l'enorme força positiva que han tingut els milers de joves catalans que s'han declarat objectors.

○ Vegeu també la secció "un llibre, un autor" a l'última pàgina

DES DE LA JUNTA...

AJUDEM A TREURE ADJECTIUS

Tenim entre nosaltres un grup de joves de Sarajevo que passaran quinze dies a Sabadell convivint amb famílies d'aquí a fi de conèixer la nostra terra i la nostra cultura, gaudir d'un espai de vacances i per sobre de tot conviure amb tots nosaltres.

Aquest viatge es va començar a organitzar l'estiu passat quan un grup de joves de Sabadell varen visitar Sarajevo i, més concretament, el barri de Dobrinja, on ja feia temps que s'havia començat a treballar conjuntament en l'organització d'un centre per als joves del barri. L'objectiu d'aquest local és que una vegada acabada la guerra tinguessin un espai per començar a iniciar un teixit associatiu tan necessari per cicatritzar ferides i començar una reconstrucció.

Per a la Lliga és important aquest intercanvi de joves de Sabadell/Sarajevo perquè ens sembla que és una aposta seriosa per la Pau. La història ens ha demostrat una vegada més amb el conflicte de Bòsnia com és de feble la pau, per tant, tot el que sigui tramar xarxa d'unió entre persones i, sobretot, joves és enfortir el poble amb les úniques armes que pot tenir, però realment les més efectives; la veu del poble és important, la veu d'una persona no, però la de tots sí.

La Melina, una noia del barri de Dobrinja, ens explicava el passat mes de juliol en el nostre viatge que abans ella tenia molts amics dels quals només en sabia el nom, però que després de la guerra les persones eren el nom més un adjectiu que podia ser: serbi, croat, catòlic, musulmana, etc.

Des del primer dia de contactes de la Lliga amb els joves de Dobrinja s'ha valorat la importància d'aquests intercanvis, ja que els veiem tan positius i enriquidors per als joves de Dobrinja com també per als joves de Sabadell. Només quan aprenguin que les persones tenen un nom i no necessiten adjectius, o bé si hi ha algú que els en vol posar-se'l vulguin treure, ja haurà valgut la pena aquest projecte que fa temps que vàrem començar; aquest viatge n'és una activitat més.

Rosa Mª Castells

BREUS

GRANOLLERS

Durant els mesos de març, abril i maig la Lliga ha organitzat el cicle de conferències "Alternatives solidàries per al món d'avui" amb els temes: La participació ciutadana, Vers unes "noves" cultures, El món del treball, la feina, l'atur, els sindicats, les ETTs, Les relacions econòmiques, La participació política; ètica i política i L'universalisme.

SERVEI DE PRÈSTEC

Recordem al soci de la Lliga, que des de principis d'aquest any es poden agafar en préstec els llibres de la biblioteca. Es poden agafar fins a tres materials a la vegada durant un període de 15 dies prorrogables si no hi ha ningú que els sol·liciti.

SÀHARA

La Lliga dels Drets dels Pobles col·labora en la Plataforma de suport al referèndum del Sàhara amb la difusió gratuïta de l'edició catalana del dossier "Saguia el Hamra y río de Oro", que compta amb el suport del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

DE CARA AL SETEMBRE...

JORNADES SOBRE AMÈRICA LLATINA

Enguany, les jornades sobre Amèrica Llatina que organitza el Grup de Treball Xile de la Lliga dels Drets dels Pobles tindran lloc a finals de setembre-principis d'octubre. Les activitats concretes encara estan per determinar.

POLITEIA

Politeia, escola de formació política de la Lliga dels Drets dels Pobles començarà al setembre un nou curs amb una programació ampliada respecte a l'any anterior, enfocada al voltant de 4 eixos: societat i política, ètica i política, economia i política, i educació i política.

INTERNET

La Lliga connectarà una segona línia de telèfon per dedicar-la exclusivament a Internet, i no col·lapsar així l'actual línia. Actualment, s'està estudiant la manera d'oferir l'accés i consulta d'Internet als socis de l'entitat.

JORNADES INDIGENISTES

“Molt sovint, la intervenció que fem a societats diferents a les nostres, que considerem del Sud o Tercer Món, les fem com a societat dominant que determina i quins són els problemes de la societat dominada. Això fa que amb la més bona voluntat es facin processos de colonització, mental, religiosa, econòmica i de tot tipus”. Són paraules del coordinador del Centre d’Estudis Amazònics, Pep Barba, en la conferència sobre la colonització avui, organitzada pel Grup de Solidaritat amb Yurimaguas de la Lliga dels Drets dels Pobles.

Pep Barba, Coordinador del Centre d’Estudis Amazònics.

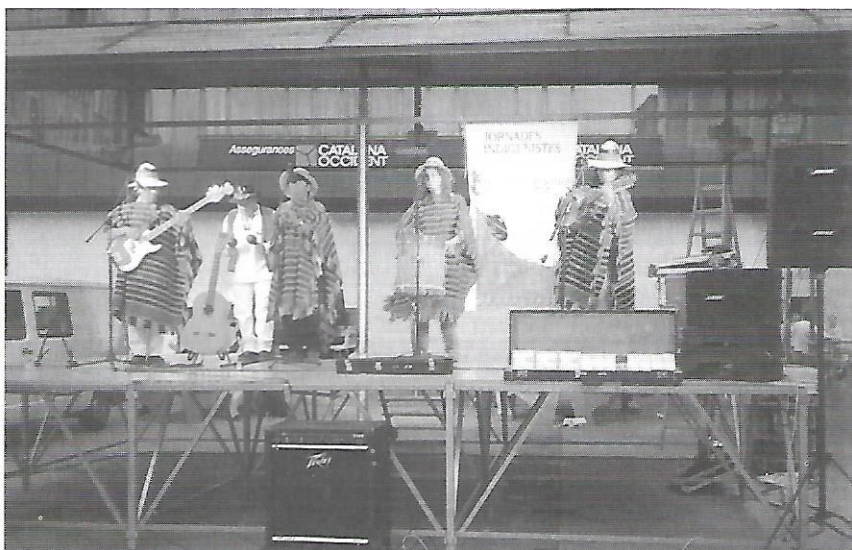
***la majoria de pobles
indígenes han perdut
la memòria històrica
del seu passat més
esplendorós***

Pep Barba va explicar el projecte de recerca de mètodes pre-colombins que el Centre d’Estudis Amazònics està duent a terme a la conca amazònica de Bolívia. Segons Barba, l’anàlisi de les res-

tes arqueològiques demostra que “una gent que avui ens poden semblar pobres, ignorants i estúpids, han tingut en el passat una cultura d’un cert esplendor. Però ens enfrontem als seus problemes amb una posició de superioritat i els imposem la nostra cultura i els nostres coneixements en tots els àmbits: medicina, ensenyament,...” Barba va afirmar la majoria de pobles indígenes han perdut la memòria històrica del seu passat més esplendorós però que conserven viu a nivell intuïtiu un gran coneixement sobre el seu medi ambient i ecosistema. “Aquest

coneixement és imprescindible” –assegura– “per aconseguir el seu desenvolupament. Cal però –afegeix– que recuperin l’autorespecte

***Cal que recuperin
l’autorespecte i
explicitin la seva
cultura***

Actuació del grup Katari.

i explicitin la seva cultura oral, la passin a nivell escrit, o d’altra manera desapareixeran com a pobles.”

Aquesta xerrada forma part de les II Jornades Indigenistes que han tingut lloc del 2 al 6 de juny. A més de la conferència, les jornades van oferir un cine-fòrum amb la pel·lícula veneçolana “Jericó” i un concert del grup Katari. Segons el membre del Grup de Solidaritat amb Yurimaguas, Pep Feliu, les Jornades Indigenistes tenen l’objectiu de “transmetre els valors indígenes per reflexionar sobre la pròpia vida i veure quins aspectes podem modificar per ser més armoniosos i més naturals.”

RETALLS DE PREMSA

GUERRA ENTRE POBRES

Les hostilitats entre Eritrea i Etiòpia, sempre larvades, es van agreujar a partir del passat divendres quan ambdós bàndols van efectuar bombardejos aeris contra objectius situats a l'altra banda de les seves sempre precàries fronteres. Els dos països mantenen disputes territorials des que Eritrea va assolir la seva independència el 1993, però el traçat d'aquesta polèmica frontera es remunta a 1885, quan Itàlia va envair el que avui es coneix per Eritrea.

Donat el desequilibri entre ambdós exèrcits -es calcula que l'etíop posseeix uns efectius que triplicuen els eritreus-, el desenllaç de l'actual conflicte sembla cantat, però és a la vegada evident que els eritreus no atacaran mai una autoritat procedent d'Addis Abeba, de la mateixa manera que Etiòpia seguirà buscant una sortida al mar. L'ONU va establir una federació entre ambdós països el 1952, una situació trencada per l'annexió decretada per l'emperador etiop Haile Selassie el 1962. Després d'una llarga guerra d'alliberament, Eritrea va accedir finalment a la seva independència.

Però el drama que suposa tot conflicte bèl·lic s'agreuja en aquest cas per l'extrema pobresa dels adversaris, la renda per càpita dels quals no arriba conjuntament a la vintena part de l'espanyola. Sembla trist aquest final de segle, on els anteriors alineaments que eren conseqüència de la guerra freda han donat pas a una sèrie de conflictes regionals permanents, gairebé sempre tancats en fals. Implacablement, la població civil és la més perjudicada, amb els sabuts efectes negatius dels moviments incontrolats de refugiats, la gana i la dessolació. Només es pot esperar i desitjar que les armes callin el més aviat possible, per la qual cosa serà

imprescindible l'urgent mediació internacional, lògicament protagonitzada per les Nacions Unides.

LA VANGUARDIA, 7 de juny de 1998.

UN SUPERVIVENT NAT

El malson del primer ministre israelià, Benjamin Netanyahu, deu ser que una nit es trobi a la vegada en un carreró fosc el president nord-americà, Bill Clinton, el ministre d'Educació i representant del colons jueus, Yithak Levy, i el ministre de Seguretat, Avigdor Kahalani, líder del partit més moderat del la seva coalició, i tots ells li preguntin què pretén fer amb la retirada de Cisjordània. La pregunta més freqüent a Jerusalem, dos anys després de la seva sorprenent victòria electoral, és si Bibi Netanyahu sap què vol o la seva única estratègia és dir a tothom allò que volen sentir per poder sobreviure políticament. (...)

Acosat pels Estats Units, la UE i els països àrabs, i atrapat entre el sector "falcó" del seu govern, Partit Nacional Religios i Tsomet (que s'oposa a qualsevol retirada de Cisjordània) i "els coloms" tals com el seu primer ministre de Defensa (que amenaça amb dimitir si no s'aprova el replegament), Netanyahu ha après a ser un supervivent nat (...).

Per ara, la pau sembla més lluny que mai però, segons els sondejos, davant l'absència de massacres suïcides islàmiques en els últims nou mesos, els israelians se senten més segurs. La majoria d'ells prefereix un aïllament diplomàtic internacional però sense terrorisme als seus carrers que ser un país popular a escala mundial però contínuament esquitxat d'atemptats sangnans. (...)

L'únic segur és que Netanyahu pretén aconseguir la reelecció. Mentres tant, és com un capità de vaixell que navega en altra mar sense informar ningú sobre quin és el seu destí. L'incògnita és si portarà el vaixell a terra ferma, si l'estavellarà contra les roques o si està condemnat a navegar sense rumb fix.

LA VANGUARDIA, 7 de juny de 1998.

UN LLIBRE, UN AUTOR CHINA SUPERSTAR

El striptease cultural de la civilització més antiga.

En aquests moments s'està produint a la Xina la transformació econòmica, social i cultural més espectacular de la història. Sobre la formidable civilització xinesa, suportada en més de quatre mil anys de tradició, està incidint el velocíssim poder de capitalisme neoliberal que, afectant els modes de vida, creences i relacions, provoca un dels més grans fenòmens de perversió del nostre temps.

Durant segles, la majestuosa construcció xinesa va descartar que una altra forma d'organització i coneixement fos comparable. Els estrangers eren tinguts per fantasmes, dimonis i bàrbars. Des del 1978 després de dos segles de prostració, el país va apostar per un striptease davant d'Occident amb la finalitat d'atreure inversions i, en definitiva, guanyar-se la vida. Les anomalies, la crisi d'identitat, les convulsions que es registren actualment són l'objecte d'aquest llibre.

Ningú que desitgi considerar-se veí d'aquest poble global pot ignorar el que passa en profund i colosal barri de la Xina. Sobre aquella enorme superfície s'està aixecant una Xina Superstar que decidirà el destí i el sentit del segle XXI.

El País-Aguilar, Editorial Santillana, Madrid, 1998, 169 pags.

VICENTE VERDU, (Elx, 1942)

És escriptor i periodista. Doctor en Ciències Socials per la Universitat de la Sorbona I i membre de la Fundació Nieman de la Universitat de Harvard. Col·laborador habitual del diari El País, on ha ocupat els llocs de Cap d'Opinió i de Cultura. Ha escrit més d'una dotzena de llibres entre els que es troben *Noviazgo y matrimonio en la burguesía española* (Edicusa), *El fútbol: mitos, ritos y símbolos* (Alianza editorial), *El éxito y el fracaso* (Temas de hoy), *Héroes y vecinos* (Anagrama), *Días sin fumar* (Anagrama), y *Emociones* (Taurus). El 1996 va rebre el premi Anagrama d'assaig per la seva obra *El planeta americano*.

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Revista Papers

Edita: **LLIGA DELS DRETS DELS POBLES**

Direcció: Quilo Martínez

Consell de Redacció: Carles Cascón, Vicenç Creus,
Núria Farell, Albert Roig.

Imprimeix: Serafi, Indústria Gràfica Publicitària.

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Comissionat per a Actuacions Exteriors

La Lliga dels Drets dels Pobles és una Organització No Governamental reconeguda per les Nacions Unides i per la UNESCO. La Secció catalana té la seva seu a:

Sabadell: Ca l'Estruch, carrer Sant Isidre cantonada Lluís;

Granollers: Casal de Cultura Sant Francesc, carrer d'Espí i Grau, 1.

Telèfon i fax: 723 71 02 **Adreça Postal:** Apartat de Correus 2045, 08200 SABADELL

e-mail: lliga@pangea.org